

Список використаних джерел:

1. Kenneth Rexroth Communalism: From Its Origins to The Twentieth Century. – New York. – 1974. – 315 p.
2. Андрієва К.В. Жорсткий шлях.: Ленінград. – Дитяча література, 1970. – 84 с.
3. Bestor A.E. Backwoods Utopias. The Sectarian and Owenites Phases of Communitarian Socialism in Amerika 1663–1829. Philadelphia. University of Pennsylvania Press, 1959. – 288 p.
4. Warren L. Maclure of New Harmony – Scientist, Progressive Educator, Radical Philanthropist. – Bloomington – Indiana University Press, 2009. – 343 p.

Хромченкова Н.М.

здобувач,

Інститут вищої освіти

Національної академії правових наук України;

завідувач навчально-методичним кабінетом,

Відокремлений структурний підрозділ

Київського індустріального коледжу

Київського національного університету

будівництва і архітектури

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПОНЯТТЯ «ПРОФЕСІЙНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ»

Освіта має реагувати на нові виклики сучасності, вчасно змінювати освітній простір у вищих навчальних закладах щодо забезпечення професійної підготовки кадрів, які будуть відповідально та справедливо виконувати професійні обов'язки, зокрема й майбутні журналісти. Сучасне суспільство потребує відповідальних журналістів, які готові працювати на високий результат, відстоювати державні інтереси і розвивати його.

Коротко розглянемо сутність поняття «професійна відповідальність» в контексті нашого дослідження.

Проблема відповідальності розкрита у працях багатьох науковців (О. Кононко, М. Левківський А. Макаренка В. Сухомлинський та ін.), проте немає спільного погляду на цей феномен.

На думку О. Кононка, відповідальність – це відповідність між моральною діяльністю особистості та її обов'язком, розглянута з точки зору можливостей цієї особистості [5].

М. Левківський вважає, що відповідальність особистості – це генералізуюча особистісна якість, яка дозволяє свідомо брати на себе зобов'язання та передбачати наслідки власних дій і дотримуватися їх виконання. Також розглядав формування відповідального ставлення до праці особистості, її виховання, подальші успіхи в житті в історико-теоретичному аспекті [1].

Провідним системоутворювальним поняттям у працях А. Макаренка є «відповідальна залежність». Проте, автор оперує у трактуванні відповідальності такими поняттями: «відповідальна залежність», «спільна відповідальність», «сувора відповідальність», «принцип відповідальності», «гармонія відповідальних індивідів», «відповідальний за рішення»,

«переживання відповідальності», «почуття відповідальності перед колективом».

В. Сухомлинський стверджував, що «відповідальність – самовідповідальність», це колектив і особистість. Справжня професійна відповідальність перед колективом має поєднуватися з відповідальністю перед власною совістю. Відчуваючи відповідальність перед собою, людина гостріше розуміє, переживає норми й правила, які ставить перед нею колектив [3].

Гуманітарний аспект поняття «відповідальності» розкриває В. Тернопільська, як зазначає, що відповідальність – це генералізуюча якість особистості, що визначає психологічну, соціальну та духовну перспективи розвитку людини.

Загалом поняття «відповідальність особистості» – це усвідомлена необхідність співвіднесення власної поведінки із суспільними нормами та установками. Тісно пов'язана зі знаннями об'єктивних законів розвитку суспільства, рівнем освіти і культури. Позитивний результат сприяє посиленню впевненості у своїх можливостях, негативний – розчарування [Енциклопедія освіти, 2008].

На психологічному рівні (К. Абульханова-Славська, І. Бех, М. Боришевський, Л. Колберг, Г. Костюк, Ж. Піаже, М. Савчин, Дж. Роттер, В. Франкл та ін.) відповідальність розглядається як одна із генералізуючих якостей, як результат інтеграції всіх психічних функцій особистості та суб'єктивного сприйняття нею навколишньої дійсності, емоційного ставлення до обов'язку. Відповідальність також визначається як моральна риса людини, як мета виховання та якість, яка концентрує в собі усвідомлений особистістю обов'язок. Зокрема, М. Савчин сформулював оригінальну психологічну концепцію відповідальності, духовну парадигму психології, принципи єдності особистості й життєдіяльності та принцип доповнювальності, концепцію буття особистості.

Аналіз науково-педагогічної і методичної літератури (О. Анісімової, М. Боришевського, С. Вітвицької, І. Грабської, І. Зязюна, В. Кременя, О. Сухомлинської, О. Фаєра, В. Шаталова та ін.) надав нам можливість розкрити та конкретизувати поняття «професійна відповідальність». Виділити головні аспекти та з'ясувати сутність поняття «професійна відповідальність». Зокрема, О. Фаєр розкриваючи поняття «професійна відповідальність» вказує, що відповідальність – це одна з основних юридичних категорій, яка використовується в правозастосовній діяльності в різних аспектах. Розрізняють соціальну, моральну, політичну, юридичну та інші.

Інші науковці поділяють думку, що поняття «професійна відповідальність» – це застосування до фізичної або юридичної особи, яка здійснює професійну діяльність на підставі ліцензії або дозволу уповноваженого органу на її здійснення, у випадку завдання нею шкоди третім особам при невиконанні або неналежному виконанні своїх професійних обов'язків, заходів державного примусу у вигляді санкцій (додаткових обтяжень), направлених на відновлення порушеної майнової та або особистої сфери третьої особи.

Здійснений аналіз різного тлумачення поняття «професійна відповідальність» дає підстави стверджувати, що професійна відповідальність – це моральна якість особистості, що характеризується прагненням і умінням

оцінювати свою поведінку з огляду її доцільності або шкоди для суспільства, порівнювати свої вчинки із загальноприйнятими у суспільстві вимогами, нормами, керуватися інтересами соціального прогресу, здатність особистості розуміти відповідність результатів своїх дій поставленим цілям, прийнятим у суспільстві або в колективі нормам, у результаті чого виникає почуття співучасті у спільній справі, а при невідповідності – почуття невиконаного обов'язку: готовність індивіда визнати, що він сам є причиною наслідків власної поведінки і діяльності.

Список використаних джерел:

1. Левківський М. В. Формування відповідального ставлення до праці в учнів загальноосвітньої школи (історико-теоретичний аспект). – К., 1994.
2. Савчин М.В. Психологічні основи розвитку відповідальної поведінки особистості. – К., 1997.
3. Сухомлинський В.О. Народження громадянина // Вибрані тв. – 1977.
4. Кремень В.Г. та ін. Україна: альтернатива поступу: критика історичного досвіду. – К. : «ARC – UKRAINE», 1996. – 793 с.
5. Кононко О. Л. Соціально-емоційний розвиток особистості (в дошкільному дитинстві) / О. Л. Кононко: [навч. посіб. для вищ. навч. закладів]. – К. : Освіта, 1998. – 255 с.
6. Савченко І. Г. Соціальна відповідальність в основних філософських парадигмах // Вісник Національної академії державного управління при Президенті України Наук. Журнал – К. : – Вид. – во НАДУ, 2005 – № 2. – С. 454-459.